

Vlaams
Parlement

vergadering **C226**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

van 2 mei 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de kwaliteit binnen de kinderopvang – 1869 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de kwaliteitsdoorlichting van de kinderopvang – 1889 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het onderzoek naar het welbevinden van pleegkinderen in pleeggezinnen – 1916 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de bevindingen van het kwalitatief belevingsonderzoek rond pleegzorg – 1917 (2016-2017)	8
VRAAG OM UITLEG van Bert Moyaers aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over hartproblemen bij twintigers en dertigers – 1958 (2016-2017)	14
VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over schoonheidswedstrijden bij minderjarigen – 1981 (2016-2017)	18
VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het gebruik van een nieuw beschikbaar vaccin voor het HPV-vaccinatieprogramma – 1990 (2016-2017)	21

**VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de kwaliteit binnen de kinderopvang
– 1869 (2016-2017)**

**VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de kwaliteitsdoorlichting van de kinderopvang
– 1889 (2016-2017)**

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, Kind en Gezin stelde op 19 april 2017 MeMoQ voor, wat staat voor Meten en Monitoren van de pedagogische kwaliteit van de kinderopvang. Het is het nieuwe meetinstrument voor kwaliteit in de kinderopvang. Daarbij wordt uitgegaan van de beleving van het kind zelf.

Resultaten van de kwaliteitsmeting met MeMoQ binnen vierhonderd kinderopvang-initiatieven tonen aan dat baby's en peuters zich doorgaans goed voelen in de opvang. Ze worden er emotioneel goed ondersteund en ook de ouders zijn tevreden. Er is daarbij zo goed als geen onderscheid tussen gezinsopvang en groepsopvang.

Naast een economische en sociale functie heeft kinderopvang ook een educatieve functie. Die zijn expliciet opgenomen in het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters. Binnen het educatieve luik schiet de kinderopvang in het algemeen echter hier en daar nog te kort, zo blijkt. Kinderen in de kinderopvang zouden te weinig worden uitgedaagd. Kansen om educatief bezig te zijn laat men te vaak liggen. Vooral tijdens zorgmomenten en vrije spelmomenten kan er meer worden ingezet op het versterken en stimuleren van de kleintjes, zo klinkt het. Als voorbeelden worden de conversaties tijdens het eten of het helpen bij het dekken van de tafel aangehaald.

Ook blijkt dat veel baby's en peuters maar matig tot laag geconcentreerd zijn en betrokken bij de activiteiten.

Een ander werkpunt binnen de kinderopvang is de omgeving. De indeling en de verscheidenheid van de ruimtes zouden vaak niet goed genoeg zijn, en het spelmateriaal soms te weinig gevarieerd.

Minister, kunt u meer toelichting geven bij het onderzoek met MeMoQ en de resultaten aangaande de kwaliteit binnen de kinderopvang, in het bijzonder wat betreft de tekortkomingen of de aandachtspunten op het vlak van pedagogische aanpak?

Hoe kan er worden ingezet op kwaliteitsverbetering op dit vlak?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, tweehonderd crèches en tweehonderd onthaalgezinnen werden doorgelicht met het nieuwe meetinstrument MeMoQ. Hierdoor hebben we vandaag een nulmeting.

Uit die meting blijkt dat de meerderheid van de baby's en peuters zich goed tot zeer goed voelt in de crèche. Ze worden dan ook emotioneel goed tot zeer goed ondersteund met een knuffel, ze worden getroost als ze huilen. Ook ouders zijn tevreden en dat blijkt ook uit de evaluatie.

Er zijn ook werkpunten. De evaluatie toonde aan dat heel wat kansen onvoldoende benut worden om kinderen uit te dagen en te stimuleren.

Minister, wat is uw appreciatie van deze nulmeting? Hoe wilt u aan de slag met de resultaten die nu voorliggen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Het project MeMoQ, Meten en Monitoren van de kwaliteit van de Vlaamse kinderopvang voor baby's en peuters, werd uitgevoerd, in opdracht van Kind en Gezin, door de Vakgroep Sociaal Werk en Sociale Pedagogiek onder leiding van professor Michel Vandenbroeck van de Universiteit Gent in samenwerking met het Expertisecentrum ErvaringsGericht Onderwijs onder leiding van professor Ferre Laevers van de KU Leuven.

Het project MeMoQ bestond uit vier doelstellingen. Ten eerste, de ontwikkeling van een pedagogisch raamwerk; ten tweede, de ontwikkeling van een wetenschappelijk meetinstrument om een nulmeting uit te voeren bij een representatieve steekproef van de Vlaamse kinderopvang voor baby's en peuters; ten derde, het ontwerpen van een monitoring-instrument voor Zorginspectie en ten vierde het ontwerpen van een zelfevaluatie-instrument dat ook kan worden gebruikt voor pedagogische coaching.

De nulmeting die werd uitgevoerd met het wetenschappelijke meetinstrument, biedt antwoord op de vraag: 'Wat gebeurt er in de opvanglocatie zelf?' In tweehonderd locaties groepsopvang en tweehonderd locaties gezinsopvang werden telkens gedurende een volledige voormiddag met het instrument zes dimensies van pedagogische proceskwaliteit gemeten: welbevinden, betrokkenheid, emotionele en educatieve ondersteuning, omgeving en omgaan met gezinnen.

Concreet gaat het om het observeren van de kinderen zelf, de interacties tussen de kinderbegeleiders en de kinderen, de interacties tussen de kinderen onderling, de mate waarin kinderbegeleiders de kinderen uitdagen, hun ontwikkeling bevorderen en taalondersteunend te werk gaan, de mate waarin het aanbod, meer bepaald de inrichting, de indeling, het materiaal, het gebruik van het materiaal, de kinderen uitdaagt en van de dagorganisatie.

Daarnaast werden ook de visie en ervaringen van de ouders bevroegd. Alle ouders van de kinderen aanwezig in de geobserveerde leefgroep kregen een vragenlijst. Verder werd ook nagegaan welke structurele contextfactoren de proceskwaliteit beïnvloeden via bevraging van de verantwoordelijke van de opvanglocatie, meer bepaald het aantal kinderen in de opvanglocatie, de achtergrondkenmerken van deze kinderen, de mate waarin gecommuniceerd wordt met ouders en waarover, enzovoort.

Het wetenschappelijk instrument werd vooraf uitgebreid getest op het vlak van haalbaarheid, validiteit en betrouwbaarheid.

400 opvanglocaties en 3172 ouders hebben hun medewerking aan de nulmeting verleend. In totaal werden meer dan 6500 kinderen geobserveerd. De meting is dus gebeurd op een zeer grondige basis en heeft een veelheid aan data opgeleverd.

De resultaten tonen vooral de vele sterke kanten van de kinderopvang, evenals enkele werkpunten.

Ouders zijn over het algemeen zeer positief over hun opvang. Opvanglocaties kunnen hierbij nog meer aandacht besteden aan het kennen van en rekening houden met de verwachtingen en ervaringen van ouders.

Meer dan 90 procent van de geobserveerde leefgroepen krijgt een score van drie op vijf of meer voor het welbevinden van het kind. Dat betekent dat kinderen zich matig tot goed in hun vel voelen in de Vlaamse kinderopvang.

Zowel bij baby's als bij peuters zit het op het vlak van emotionele ondersteuning relatief goed in de Vlaamse kinderopvang. Het overgrote deel van de leefgroepen, meer dan 80 procent, heeft hier een matig hoge tot hoge score. Dat betekent dat de kinderbegeleiders nabij zijn, signalen van kinderen niet alleen oppikken, maar er ook op reageren met aandacht voor het perspectief van het kind zelf.

Variatie aan ervaringsgebieden is belangrijk en de diversiteit aan ervaringsgebieden scoort goed. Er zijn wel verschillen op te merken tussen leefgroepen.

Dat zijn dus aanzienlijk wat positieve punten die leiden tot een hoge waardering van de ouders voor de kinderopvang. Er zijn daarnaast ook enkele werkpunten die baby's en peuters meer ten goede kunnen komen dan al het geval is. Belangrijk is dat dit gemiddeld gezien het geval is en er dus zeker kinderopvanginitiatieven zijn die ook hier al goed mee aan de slag gaan. We spreken dus over gemiddelden.

Op het vlak van betrokkenheid van het kind blijkt veelal dat baby's en peuters in de kinderopvang matig tot laag geconcentreerd bezig zijn. De mate waarin kinderen worden uitgedaagd, kan beter. Op het vlak van educatieve ondersteuning van het kind blijkt dat op bepaalde momenten kansen blijven liggen om kinderen uit te dagen en hun ontwikkeling te bevorderen, voornamelijk inzake taal. Dit is een internationale trend: de emotionele ondersteuning van kinderen scoort beter dan de educatieve ondersteuning, waarbij Vlaanderen vergelijkbaar met andere EU-landen scoort. Dat betekent natuurlijk niet dat we hier geen werkpunt in zien, maar ook niet dat de opvang schoolser moet worden of dat er meer geleide activiteiten moeten zijn, maar wel dat bijvoorbeeld ook tijdens vrije spel- of eetmomenten kinderen meer begeleid of uitgedaagd zouden moeten kunnen worden onder andere door het uitlokken van taal enzovoort.

Het betekent ook dat er blijvend aandacht nodig is voor die educatieve aspecten in opleiding op permanente vormingen of bij de ondersteuning van pedagogische processen in de opvanglocatie zodat men er zich blijvend bewust van is.

De scores voor de omgeving, onder andere infrastructuurmaterialen en speelgoed, kunnen beter, maar er zijn goede scores voor het onderdeel doeltreffendheid van de organisatie in de leefgroep en de dagorganisatie.

Voor het eerst hebben we dus een realistisch en omvattend beeld van de pedagogische kwaliteit van de Vlaamse opvang voor baby's en peuters. Dat is een goede basis om de pedagogische functie onder de aandacht te brengen, te bespreken en te versterken. Die aandacht voor de pedagogische kwaliteit is niet nieuw, maar in het versnipperde landschap van voor het decreet Kinderopvang was er geen algemeen gedeeld pedagogisch referentiekader en waren er geen uniforme en omvattende instrumenten.

Deze nulmeting is dan ook te beschouwen als een startpunt. De meting is immers gebeurd nog voor iemand de kans kreeg om aan de slag te gaan binnen het nieuwe pedagogische referentiekader en nog voor de initiatieven ter verbetering werden gelanceerd. De nulmeting biedt met andere woorden een basis om evoluties over meerdere jaren in kaart te kunnen brengen.

Tegelijkertijd biedt dit project ook het kader, de inzichten en de instrumenten aan om samen concreet aan de slag te gaan. Zowel de sector, als Kind en Gezin en Zorginspectie kunnen nu gerichte stappen vooruit zetten dankzij dit project.

Er is het monitoringinstrument als tool voor Zorginspectie. Het is ontwikkeld in zeer nauwe samenwerking met en uitvoerig getest door Zorginspectie. Het vertrekt van het wetenschappelijk meetinstrument en laat Zorginspectie toe om in individuele opvanglocaties naar dezelfde zes dimensies van pedagogische kwaliteit te kijken. Elk van de zes dimensies wordt afzonderlijk beoordeeld en daarom

is er de mogelijkheid om een genuanceerde en rijke feedback te geven met het oog op het bevorderen van de kwaliteit. Door elke dimensie apart te beoordelen, is het mogelijk om niet alleen te benoemen wat minder goed gaat, maar zeker ook te waarderen wat wel goed gaat.

Bovendien zal Zorginspectie ook het gebruik van het zelfevaluatie-instrument stimuleren. Vanaf juni 2017 start Zorginspectie met het gebruik van het monitoring-instrument bij toezichtbezoeken als aanvulling op de huidige aanpak.

Er is het zelfevaluatie-instrument waarmee elke opvanglocatie aan de slag kan gaan om de pedagogische kwaliteit in de eigen context te bekijken en te verbeteren. Het instrument wordt aangeboden als een hulpmiddel. Het is afgestemd op het monitoring-instrument van Zorginspectie.

Op die manier kijken organisatoren van kinderopvang en Zorginspectie, maar ook pedagogische ondersteuners in de kinderopvang, op dezelfde manier naar de pedagogische kwaliteit van de opvang en hebben ze een gemeenschappelijke taal om in dialoog te gaan.

De regelgeving rond de pedagogische norm wordt nog uitgewerkt en wordt verwacht begin 2018. Tot dan ligt de nadruk op het leren kennen en gebruiken van het monitoring-instrument door alle betrokkenen. Pas als de pedagogische norm regelgevend vastligt, kan Zorginspectie nagaan of aan de pedagogische norm wordt voldaan. Samen met Zorginspectie zal Kind en Gezin vorm geven aan de vernieuwde opvolging.

Tot slot is het een groeiproces waarbij Kind en Gezin samen met de partners de nodige ondersteuning zal geven. Er zal werk van worden gemaakt om alle organisatoren van kinderopvang uitgebreid te informeren. Om opvanglocaties aan de slag te helpen gaan met het zelfevaluatie-instrument, zullen er inspiratie- en workshop-sessies worden georganiseerd met zeer concrete tips, best practices en getuigenissen. Zo zullen de organisatoren en kinderbegeleiders aan de slag kunnen gaan om de pedagogische kwaliteit in hun locatie op meerdere dimensies te evalueren en waar nodig te versterken. Alvorens dit alles vorm te geven, zullen de sector en alle andere betrokken partners worden bevraagd omtrent hun noden op dit vlak.

We beschouwen de afronding van dit project als een nieuwe, belangrijke mijlpaal. Naast de economische en de sociale functie, is immers ook de pedagogische functie van de kinderopvang erg belangrijk, in de eerste plaats voor de kinderen zelf, maar uiteraard ook voor de ouders en voor de samenleving in haar geheel. We hebben er immers alle belang bij dat kinderen zich veilig kunnen ontplooiën in een warme en boeiende omgeving.

Het decreet van 2014 ademde al heel wat ambitie uit qua pedagogische kwaliteit. Dit project heeft die ambities in concrete instrumenten, principes en werkwijzen omgezet. Wat ons tevredenstelt, is dat de sector actief heeft geparticipeerd in dit project. Niet alleen door feedback te geven in de klankbordgroep, maar ook door zich te engageren om de instrumenten te testen en om zich in het kader van de nulmeting te laten beoordelen. Dit toont ook aan dat de sector van de kinderopvang geïnteresseerd en gemotiveerd is om de pedagogische kwaliteit verder te versterken.

Wat we in dit gehele project als een bijzonder sterke en een vernieuwende meerwaarde moeten aanduiden, is bovendien ook de multidimensionele benadering van pedagogische kwaliteit in de kinderopvang. Het laat een genuanceerde en diverse kijk en aanpak toe. Het geeft ook plaats en recht aan het effectief benoemen van deze aspecten die al erg goed en kwaliteitsvol aanwezig zijn in een opvanglocatie, en tegelijk ook welke dimensies nog voor verbetering vatbaar zijn.

We willen onze grote dankbaarheid uitspreken voor alle actoren die hier zeer breed bij werden betrokken.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, dank u voor uw antwoord. We hebben meer zicht gekregen op hoe het wetenschappelijk instrument tot stand is gekomen. Het is een heel belangrijk instrument. U verwijst naar de gemiddelden. Dat is heel terecht, want we zouden snel een afleiding kunnen maken. Niet minder dan vierhonderd initiatieven hebben meegewerkt. Die resultaten werden gebundeld. Als u zegt 'Doorgaans is het zo of zo', dan gaat het over gemiddelden. Er zijn ongetwijfeld, zelfs met betrekking tot die werkpunten, heel wat initiatieven die het ook op die terreinen al heel goed doen.

Het is goed dat we een nulmeting kennen. U onderstreept heel terecht dat alle betrokkenen daar nu mee aan de slag moeten. We zullen hen ook bevragen. Waar hebben ze ondersteuning nodig? Hoe kunnen de Zorginspectie en Kind en Gezin de handen in elkaar slaan om deze nulmeting nu ook echt te gebruiken? Minister, ik begrijp uit uw uiteenzetting dat dit dan ook individueel, per opvang-initiatief, zal gebeuren. Zij kunnen opgevolgd worden. Zij zullen vanuit de Zorginspectie aandachtspunten aangereikt krijgen. U hebt een tijdspad uitgezet voor een aantal zaken. Is het de bedoeling dat de oefening over enkele jaren grootschalig wordt gemaakt, zodat we dan alle gemiddelden krijgen en die weging in globo over de sector van de kinderopvang in Vlaanderen kunnen maken?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, dank u voor uw uitgebreide antwoord. We hebben een gedetailleerd overzicht gekregen van hoe dit tot stand is gekomen. Het is belangrijk dat er een observatie-interactie met kinderen is geweest, maar het is ook belangrijk dat daarin rekening werd gehouden met de ouders. Onze kinderopvang heeft inderdaad heel wat sterktes. Er is het welbevinden van de kinderen, en de ouders zijn ook tevreden. Maar er zijn natuurlijk ook werkpunten. U had het over het educatieve uitdagen van kinderen, vooral op het vlak van taal. Dat is een werkpunt waar we zeker op moeten blijven inzetten. We willen ook veel meer mensen uit de kansarmoede de mogelijkheid bieden om gebruik te maken van kinderopvang. Inzetten op de pedagogische functie is en blijft zeer belangrijk. We moeten inderdaad niet schoolser worden, maar de educatieve uitdaging is toch wel essentieel.

Mevrouw Schryvers had het ook over de nulmeting. Is het de bedoeling om dit nog eens te herhalen? Wanneer zou dat dan gebeuren?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Het is de logica van een nulmeting dat ze op een bepaald moment moet worden herhaald om de progressie te zien. Ik bekijk de timing. In 2018 moeten we normerend optreden. Dan moet je daarmee aan de slag. Dat zal dus zeker niet de eerste jaren gebeuren. Ik verwacht zelfs dat u uw vraag in de volgende legislatuur opnieuw zult moeten stellen, want het zal niet kunnen voor 2019. Dat is niet realistisch. Maar het is wel belangrijk dat het gebeurt omdat daaruit kan worden afgeleid of we een progressie in het algemeen hebben. Dat is logisch. Maar de sequentie is nu: geleidelijk starten, veel vorming geven, een normering maken en dan, zoals we dat met de kwaliteitsindicatoren doen, bottom-up en met grote aandacht voor het draagvlak daarmee omgaan en niet onmiddellijk alle repressieve arsenalen daarvoor benutten.

Er is nu een timing afgesproken. Er komt inderdaad een tweede meting, maar dan wel allicht pas binnen een aantal jaren.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): In dat laatste kan ik mij volledig vinden. Minister, het is logisch dat die tweede meting er komt. Maar ondertussen moet je natuurlijk alles tijd geven, zeker ook om op die werkpunten een bijsturing uit te voeren. Als je dat op korte termijn doet, zal dat ontzettend veel werk met zich meebrengen. Dat zou de sector bezwaren, zonder veel resultaat. Geef dat dus tijd, maar het lijkt me niet meer dan logisch dat dat over een aantal jaren moet gebeuren.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het onderzoek naar het welbevinden van pleegkinderen in pleeggezinnen – 1916 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de bevindingen van het kwalitatief belevingsonderzoek rond pleegzorg – 1917 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik vond dat een heel belangrijk onderzoek. Het werd vorige week bekendgemaakt. Ik was blij met de titels in de krant. Daarin stond dat jongeren zelf door de bank genomen zeer tevreden zijn met hun pleegzorgplaatsing en – wat zeer belangrijk is – dat ze zich in heel veel gevallen geen pleegkind voelen. Dat is iets waar we echt naartoe willen. We willen kinderen laten opgroeien in gezinnen terwijl ze een goede band met hun ouders uitbouwen. We willen niet dat ze voelen dat ze een stempel hebben die maakt dat ze denken dat ze anders zijn. Dat is het beste wat we voor een aantal kwetsbare kinderen kunnen doen.

Minister, het Agentschap Jongerenwelzijn en uzelf gaven de opdracht aan de Vrije Universiteit Brussel om een kwalitatief onderzoek te doen naar het welbevinden van pleegkinderen in de pleeggezinnen. Er werden 27 jongeren uit de langdurige pleegzorg bevroegd. Iedereen die heeft meegewerkt, was tussen 11 en 18 jaar oud.

Algemeen blijkt uit het onderzoek dat de pleegjongeren zich goed voelen in het pleeggezin, zoals andere kinderen zich ook goed voelen in hun eigen gezin. De jongeren hopen er te kunnen blijven tot ze op eigen benen kunnen staan, en dat ze die hechte band met het pleeggezin ook daarna kunnen behouden.

We zijn dan ook blij dat in het nieuwe statuut voor pleegzorg ook daadwerkelijk in de mogelijkheid is voorzien om altijd een soort contactrecht te realiseren tussen – in sommige gevallen – ex-pleegouders en pleegkinderen. Uit het onderzoek komen ook enkele kritiekpunten naar boven. Die zijn niet per se negatief over het concept van pleegzorg an sich. Zo vinden de meeste jongeren die pas op latere leeftijd in een pleeggezin terechtkomen, dat een pleegzorgplaatsing al veel eerder had mogen gebeuren. Ook onder toezicht staan van de jeugdrechter geeft veel jongeren een beklemmend gevoel. Ook kan de confrontatie, in sommige gevallen, met de ouders natuurlijk voor spanningen zorgen.

Minister, wat is uw reactie naar aanleiding van dit onderzoek? Welke maatregelen zult u nemen of plant u te nemen om de aangegeven knelpunten verder weg te werken? Hoe kan een pleegzorgsituatie sneller worden vastgelegd bij een verontvondende opvoedingssituatie? We horen wel meer dat er sneller had kunnen worden opgetreden, en dat ook pleegzorg sneller in beeld had kunnen komen bij een aantal casussen.

Hoe kunt u de voorbereiding van pleegkinderen op een pleegzorgplaatsing verbeteren? Ook dat is immers een pijnpunt dat in het onderzoek naar boven komt. Hoe zult u de informatieverstrekking voor pleegkinderen verbeteren? Heel veel kinderen die werden bevraagd, geven aan niet echt op de hoogte te zijn van hoe integrale jeugdhulp werkt, en ook niet van hun rechtspositie.

Hoe kunt u meer aandacht schenken aan de emotionele- en/of gedragsproblemen bij pleegkinderen? Hoe kan de pleegzorgbegeleiding individueler worden afgestemd op de individuele noden van de pleegkinderen en -gezinnen? Het rapport beveelt ten slotte aan om pleegzorg nog bekender te maken bij het brede publiek. Hebt u daarvoor nog een aantal maatregelen in gedachten of in petto?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, ik heb ook een vraag om uitleg ingediend naar aanleiding van de berichtgeving over datzelfde kwalitatief belevingsonderzoek van de Vrije Universiteit Brussel in opdracht van Jongerenwelzijn. Uit dat onderzoek blijkt dat pleegkinderen over het algemeen heel tevreden zijn over pleegzorg als hulpverleningsvorm, alsook over het specifieke pleeggezin, de begeleiding en de instanties waarmee ze tijdens hun traject te maken krijgen. Collega's, dat sterkt ons natuurlijk in de overtuiging die we hebben willen uitdragen toen we hier het Pleegzorgdecreet van 2012 hebben goedgekeurd, namelijk dat pleegzorg de eerste te overwegen hulpverleningsvorm moet zijn voor het tijdelijk uit huis plaatsen van kinderen en jongeren. Het kunnen opgroeien in de warmte en geborgenheid van een gezin, waar gewone gezinsactiviteiten op het programma staan, is immers heel waardevol. De pleegkinderen voelen zich daardoor ook minder anders dan leeftijdsgenoten.

Desalniettemin kwamen uit het onderzoek ook een aantal bezorgdheden naar boven. Op basis daarvan formuleerden de onderzoekers een aantal aanbevelingen, die betrekking hebben op de indicatiestelling pleegzorg, de begeleiding door de pleegzorgdiensten, de ondersteuningsnoden, het informeren van pleegkinderen, gerechtelijke aspecten, participatie, beeldvorming, een positief toekomstperspectief en lotgenotencontact. Zo hebben pleegkinderen het aanvoelen soms te lang in een problematische opvoedingssituatie te verblijven alvorens doortastend wordt opgetreden. Ook verblijven ze soms te lang in een residentiële setting en hebben ze niet altijd het gevoel dat er rekening wordt gehouden met hun voorkeur om naar een pleeggezin te gaan.

Anderzijds is er ook meer aandacht nodig voor de voorbereiding van pleegkinderen op de pleegzorgplaatsing zelf, en dient de begeleiding te zijn afgestemd op de individuele noden van pleegkinderen en hun gezinnen. Pleegkinderen vragen zelf meer aandacht voor en ondersteuning bij hun emotionele en/of gedragsproblemen. Uit de studie komt ook naar voren dat pleegkinderen vaak weinig kennis hebben over de werking van de jeugdhulp en hun rechten en plichten binnen de jeugdhulp, alsook over het verloop en de bedoelingen van zittingen in de jeugdrechtbank. Ze hechten evenwel belang aan participatie bij beslissingen die hen aanbelangen.

Voor pleegkinderen is het vaak ook moeilijk te begrijpen waarom binnen perspectiefbiedende pleegzorg voor heel wat beslissingen toestemming nodig is van de natuurlijke ouders of de rechtbank. Het nieuwe statuut voor pleegouders, dat binnenkort van kracht wordt, geeft pleegouders echter al heel wat meer beslissingsbevoegdheid in doordeweekse en dringende medische zaken, en kan ter zake zeker ook mee een oplossing bieden. Daarnaast maken pleegkinderen zich wel eens zorgen over hun toekomst en vragen ze begeleiding en bemiddeling bij problemen op school. Ook willen pleegkinderen meer kinderen leren kennen die in een gelijkaardige situatie als zijzelf verkeren. In het algemeen bevelen de onderzoekers ook een betere bekendmaking en sensibilisering omtrent pleegzorg aan.

Minister, wat is uw reactie op de resultaten van deze studie omtrent pleegzorg? Hoe wordt navolging gegeven aan de aanbevelingen die door de onderzoekers worden geformuleerd?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik wil natuurlijk eerst en vooral aangeven dat ik een goed gevoel heb als ik naar het globale resultaat van het onderzoek kijk. U hebt dat trouwens ook bevestigd. Pleegkinderen vinden pleegzorg voor hen de beste optie. Het pleeggezin, de begeleiding en de instanties waarmee ze te maken hebben, worden door de bevroagde jongeren opvallend positief geëvalueerd en gewaardeerd, zegt de onderzoekster.

Zoals u weet, bereidt Jongerenwelzijn, samen met de diensten voor pleegzorg en de partnerorganisatie Pleegzorg Vlaanderen, een evaluatierapport voor, dat tegen de zomer aan de Vlaamse Regering wordt voorgelegd. Binnen dit traject worden ook andere stakeholders betrokken, zoals ouders en pleegouders, de academische wereld, de verwijzende instanties en uiteraard de pleegkinderen. Het belevingsonderzoek van de VUB vormt een dankbare aanvulling om de stem en het perspectief van die laatste groep daadwerkelijk in het evaluatierapport in te brengen. Een omvattende reactie op het belevingsonderzoek zullen we tegen de zomer in het rapport integreren, maar ik kan nu alvast een aantal aspecten toelichten.

Er waren de vragen over de problematiek van onder meer verontrustende opvoedingssituaties en het vastleggen van een pleegzorgsituatie in functie daarvan. Dat thema wordt meegenomen in het overleg met de gemandateerde voorzieningen dat kadert in het debat over de uithuisplaatsing. Wat de besluitvorming van de consulenten van de ondersteuningscentra jeugdzorg en de sociale diensten voor gerechtelijke jeugdhulp betreft, verwijzen we in het bijzonder naar de ontwikkelingen die bezig zijn met betrekking tot Signs of Safety, waarbij vanuit het oplossingsgericht denken krachtdadig wordt ingezet op een sterke participatie van cliënten bij besluitvorming, maar ook op het meer systematisch in kaart brengen van sterktes en zwaktes.

We gaan ervan uit dat dit denkkader en de instrumenten die hierin worden gebruikt, zullen bijdragen tot een meer doortastend optreden, ook bij verontrustende opvoedingssituaties waarbij het informele netwerk of minder ingrijpende vormen van hulp niet toereikend blijken.

Het is eerst en vooral belangrijk dat pleegkinderen duidelijke informatie krijgen omtrent de motivatie van de beslissingen. Het participatieve proces dat plaatsvindt in het kader van Signs of Safety zal ertoe leiden dat, wanneer toch beslist wordt tot uithuisplaatsing, pleegkinderen nog beter weet zullen hebben waarom er voor pleegzorg gekozen wordt. De dienst voor pleegzorg heeft ook een belangrijke rol in de voorbereiding van de plaatsing en om verder te duiden wat pleegzorg precies inhoudt en wat daar allemaal bij komt kijken. Een zorgzame voorbereiding past in het kwaliteitstraject van een dienst voor pleegzorg. Kwaliteitsthema's als deze werden uitdrukkelijk opgenomen in het kader van het overleg tussen Jongerenwelzijn en de diensten voor pleegzorg naar aanleiding van de evaluatie van het decreet.

U vraagt meer aandacht voor emotionele- en/of gedragsproblemen en afstemming op de individuele noden. In het kader van de evaluatie van het decreet Pleegzorg werd samen met de diensten voor pleegzorg opnieuw stilgestaan bij het concept 'behandelingspleegzorg' dat bedoeld is om een antwoord te geven op de nood aan bijkomende en specifieke ondersteuning bij emotionele en/of gedragsproblemen. We vinden het belangrijk dat de wetenschappelijk onderbouwde methodieken, die specifiek ontwikkeld werden voor de pleegzorgsector, verder kunnen worden geïmplementeerd. Daarom onderzoekt Jongerenwelzijn samen

met de diensten wat hiervoor de randvoorwaarden zijn. Ook worden diensten voor pleegzorg uitgenodigd om op basis van gebundelde praktijkervaringen op dit punt verder innovatief aan de slag te gaan.

Het blijft belangrijk om te benadrukken dat behandelingspleegzorg een pleegzorgspecifiek aanbod betreft en dat voor bepaalde vragen naar bijkomende begeleiding en ondersteuning bij emotionele en/of gedragsproblemen ook gezocht moet worden naar de combinatie met het aanbod vanuit belendende sectoren. We onderzoeken op welke wijze de evoluties binnen de geestelijke gezondheidszorg ook op de noden van pleegkinderen kunnen inspelen.

Wat de afstemming tussen de individuele noden van een pleegkind en de pleegzorgbegeleiding betreft, hebben we duidelijke verwachtingen ten aanzien van de diensten voor pleegzorg. De vergunnings-, subsidiërings-, en kwaliteitskaders van de diensten voor pleegzorg zijn erop gericht het sociaal ondernemerschap te stimuleren zodat ze zelf initiatief nemen om hun maatschappelijke opdracht zo optimaal mogelijk waar te maken en ze hun middelen op zo'n manier inzetten dat het begeleidingsaanbod zo goed mogelijk aansluit op de zorgnoden van hun gebruikers.

De diensten doen dit via zelfevaluatie, waarbij verschillende stakeholders zoals medewerkers, ouders, pleegouders, en pleegkinderen en -gasten een stem hebben. Uiteraard kunnen de diensten hiervoor ook andere bronnen inschakelen, zoals de bevindingen uit het wetenschappelijke onderzoek. In dat opzicht verwacht ik dat het rapport van de VUB een levend document blijft waaruit zowel de diensten individueel, maar ook het overleg tussen de diensten en Jongerenwelzijn putten om de pleegzorg te optimaliseren.

In het kader van de evaluatie werd de bekendmaking van pleegzorg als blijvend aandachtspunt naar voren geschoven. We kijken hiervoor in eerste instantie naar de partnerorganisatie, Pleegzorg Vlaanderen, die vanuit de regelgeving een opdracht heeft om dit te realiseren.

Hoewel er ter zake al effectief stappen zijn gezet, maak ik de analyse dat er andere, creatieve mogelijkheden en communicatiestrategieën zijn. We kunnen alleen maar vaststellen dat er, zowel voor de werving van de pleeggezinnen als voor de brede bekendmaking, zeker nog mogelijkheden zijn.

We doen op dit moment dan ook een sterk appel aan de diensten en de partnerorganisatie om hierover na te denken, ook om andere doelgroepen aan te spreken, zoals cultuurgezinnen en jonggepensioneerden.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik onthoud er vooral uit dat er een onderzoek loopt naar wat de criteria of de succesfactoren zijn die ervoor kunnen zorgen dat we ook met behandelingspleegzorg aan de slag gaan. Dat lijkt mij een goede evolutie, die ook een beetje aansluit op een opvolgingsvraag die ik heb.

Het is toch vaak zo dat pleegzorg nog veel te laat in beeld komt, bijvoorbeeld als het gaat over het opvangen van kinderen in crisissen. Ik vraag mij af hoe we ervoor kunnen zorgen dat we dat veel beter organiseren dan vandaag. Volgens mij duurt het veel te lang vooraleer dat bij de meeste hulpverleners ook effectief wordt overwogen als een optie. Ik denk dat daar nog wel een kans zit voor pleegzorg om meer te doen.

Twee, u weet dat wij een conceptnota hebben ingediend en dat we die zullen bespreken als we het decreet evalueren. Uit het onderzoek leer ik ook dat jongeren hopen in hun pleeggezin te kunnen blijven totdat ze op eigen benen kunnen

staan. Dat spoort niet echt met het decreet zoals het vandaag is vormgegeven, met het feit dat je sowieso maximum voor drie jaar in een pleegsituatie, een pleeggezin kunt worden geplaatst via een rechterlijke beslissing. Vroeger was het zo dat een jongere tot zijn dertiende kon worden geplaatst. Nu is dat maximum drie jaar. Er is heel veel onderzoek naar de 'move for permanency'. Het gegeven dat wij aan pleegkinderen zeggen 'Je mag in je pleeggezin groot worden, je mag zeker zijn dat je daar je wortels kunt laten groeien', hoeft helemaal niet in contradictie te zijn met het feit dat je je biologische ouders heel goed kent en dat je een heel uitgebreide bezoeksregeling hebt. Maar je vertelt wel aan een kind: 'Hier mag je blijven. Hier mag je je ontwikkelen. Hier mag je je veilig voelen.'

Wat wij vandaag met de driejarige plaatsing volgens mij nog te veel doen, is die onzekerheid installeren. Ik hoop dat u dat ook meeneemt wanneer u zelf het decreet evalueert. Wij zullen dat punt zeker opnieuw inbrengen wanneer dat ook in het parlement komt. Ik had daar gewoon graag ook uw visie over gekend, minister. Zouden we niet eens kunnen bekijken hoe we kinderen op langere termijn zekerheid kunnen geven over de omgeving waarin ze kunnen opgroeien?

Mijn eerste bijkomende vraag gaat dus over crisispleegzorg en de tweede over langdurige pleegzorgplaatsing.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Natuurlijk willen pleegkinderen perspectief en zijn ze vragende partij voor een toekomstperspectief.

Mijnheer Parys, die drie jaar is inderdaad nu zo opgenomen in het decreet. Ik neem aan dat, als we hier een evaluatie van het decreet van 2012 krijgen en bespreken, dat mee een element zal zijn. Wat voor mij belangrijk is, is te weten in welke mate die termijn van drie jaar momenteel al in de praktijk wordt toegepast. Naar ik hoor, is het nog heel vaak zo dat die plaatsingen jaar na jaar worden verlengd. Het is niet omdat wij hier in het parlement zeggen dat er een mogelijkheid is tot een langere plaatsing, dat dat daarom in het werkveld ook op die manier gebeurt. Ook dat is dus mee voorwerp van die evaluatie. Ik denk dat we er allemaal achter staan dat pleegkinderen mee toekomstperspectief hebben en dat ze zich daar niet echt ongerust in moeten maken.

Minister, mijn laatste punt van de vraagstelling ging over het zogenaamde lotgenotencontact, al vind ik dat een rare terminologie, altijd en zeker nu, in deze omgeving van pleegzorg. Uit de studie komt ook naar voren dat pleegkinderen zeggen: we hebben eigenlijk nood aan contact met kinderen en jongeren die hetzelfde meemaken. Ik begrijp dat dat niet zo evident is. Maar is er toch niet na te denken hoe dat kan worden georganiseerd? Dan komt bij mij automatisch het verhaal naar voren dat we een tijd geleden hebben gehoord, toen de mensen van Villa Pinedo uit Nederland hier kwamen getuigen. Ik weet wel dat dat iets heel anders is. Zij zeiden dat je kinderen in gelijkaardige situaties eventueel iemand die hetzelfde heeft meegemaakt als buddy kunt aanreiken, als ze daar zelf om verzoeken. Bij die persoon kunnen ze dan terecht met een aantal vragen. Het hoeft natuurlijk niet iemand te zijn die op dat moment zelf in pleegzorg is, maar bijvoorbeeld mensen die ook in pleegzorg hebben verbleven en dus weten wat de specifieke vragen zijn waarmee pleegkinderen of jongeren in pleegzorg te maken hebben.

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Voorzitter, ik kan kort het woord voeren, want de collega's en de minister zijn er al op ingegaan. De afgelopen weken hebben we in deze commissie een aantal keren gesproken over die verontrustende opvoedingssituaties en over het feit dat er soms te lang wordt gewacht met ingrijpen. Daarbij wordt het welzijn van de kinderen soms uit het oog verloren.

Ik ben dan ook heel blij met de erkenning die ik hoor bij u, minister, dat dit inderdaad een werkpunt is. Ik hoor u zeggen dat er een aantal pistes worden gevolgd, met het oog op een meer doortastend optreden ter zake. Ik denk dat dat inderdaad een boodschap is en een punt dat we blijvend moeten opvolgen.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, een aantal vragen, zoals naar de periode en de vraag of men zich in de beschikkingen effectief al op die periodes richt, komen het best mee aan bod in de evaluatie. Het decreet is wat dat betreft wat het is. Op het moment dat er een evaluatie komt, is er natuurlijk de mogelijkheid om op alle artikels van dat decreet te kijken hoe men daartegenover staat. Die termijn moet een soort evenwicht zijn tussen de perspectieven van de biologische ouders, de systematiek van een regelmatige evaluatie van de situatie, het perspectief of de verwachtingen van de pleegouders en de geruststellende perspectieven of boodschappen naar de betrokken kinderen toe.

Het debat is wat mij betreft het best te voeren op basis van het evaluatierapport dat we verwachten. Dat geldt ook voor die lotgenotencontacten. In de praktijk organiseren de meeste pleegzorgdiensten regelmatig activiteiten. Dat lijkt mij ook logisch. Maar of dat verder zou moeten gaan op een specifieke methodiek of dat er daarrond een wat bijzondere aanbeveling moet gebeuren... Mijn voorstel is om te kijken naar het evaluatierapport om te zien of er daaruit op dat vlak nieuwe suggesties of voorstellen komen.

Wat de verontrustende situaties betreft, zijn we al een heel stuk opgeschoten in het veralgemenen van de opleidingen en in het omgaan met Signs of Safety als methodiek.

Wellicht weet u dat we aan de verschillende diensten voor pleegzorg hebben gevraagd om rond crisisopvang veel meer sluitende afspraken te maken met diegenen die daarvoor de beslissingen moeten nemen. Ik heb mijn rondgang van de ondersteuningscentra jeugdzorg (OCJ's) en de sociale diensten gedaan. Het is mij toen – ik spreek van een hele tijd geleden – opgevallen dat er in de manier van het betrekken van pleegzorg in die interventies verschillen bestaan tussen de provincies. Ik heb in ieder geval toen, op de bijeenkomst van de vertegenwoordigers van de verschillende pleegzorgdiensten, gevraagd om op dat vlak meer te investeren. Persoonlijk vind ik dat er in elke provincie daarvoor een goede ketenaanpak moet komen, die voldoende administratief transparant en eenvoudig is en die ook proactief probeert te zorgen voor voldoende plaats, voldoende capaciteit voor dit soort opvang.

Ik heb begrepen dat de verschillende diensten daar nu ook actief mee bezig zijn. Waarschijnlijk zal dat aan bod komen in het evaluatierapport.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, collega's, ik dank u. Ik ben blij met de openheid en de achterliggende bezorgdheid om ook te kijken naar hoe we die 'move for permanency' kunnen vertalen in onze eigen wetgeving.

Minister, u zegt dat u het wilt meenemen in die evaluatie. Dat vind ik heel positief. Alleen denk ik dat verschillende collega's, waaronder ikzelf en mevrouw Schryvers, al eens hebben gevraagd naar die cijfers. Hoeveel keer wordt er nu een beschikking genomen waarin een kind een jaar of drie jaar wordt geplaatst? We beschikken niet over die cijfers. Dat is een belangrijke oefening, die we moeten proberen te maken met het federale niveau, als het mogelijk is om die cijfers ook effectief binnen te krijgen.

Tegelijkertijd wil ik ervoor waarschuwen dat, wat het resultaat – hoeveel eenjarige beschikkingen en hoeveel driejarige beschikkingen er vandaag worden genomen – ook is, we ons daar niet helemaal op mogen baseren. Veel jeugdrechters zien het

als een keuze van het beleid om af te stappen van wat vroeger het geval was, de dertien jaar, en dan naar een veel kortere termijn te gaan. Zij zien daarin een signaal vanuit de wetgever dat het verkieslijk is om naar kortere termijnen pleegzorgplaatsing te gaan. Ik denk dat we daarover, misschien ook wel in die evaluatie, eens een goed debat moeten hebben met een aantal jeugdrechters in de sociale dienst van de jeugdrechtbank, om hun denkwijze goed te begrijpen en te bekijken welke factor nu welke factor beïnvloedt in dat proces. Daar wil ik heel graag een lans voor breken. Als we dat kunnen doen met op de achtergrond een aantal cijfers, zou dat bijzonder interessant zijn.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Vroeger was het zo dat er een andere bepaling was van nul tot twaalf of dertien, en nadien en in het decreet hebben we dat gelijkgetrokken vanuit een bepaalde evenwichtsoefening. Maar goed, ik kijk uit naar de evaluatie van het decreet en dan zullen we al die verschillende elementen opnieuw kunnen bespreken.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bert Moyaers aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over hartproblemen bij twintigers en dertigers – 1958 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: De heer Moyaers heeft het woord.

Bert Moyaers (sp.a): Recentelijk trokken enkele hartspecialisten aan de alarmbel. In de Verenigde Staten zijn immers studies opgedoken die aantonen dat steeds meer twintigers en dertigers risico lopen op een hartaanval. Bij een autopsiestudie op de lichamen van 760 tieners en jongeren, werden al vroege sporen van dichtslibbende aders aangetroffen door een ophoping van cholesterol. Zo bericht althans het tijdschrift *Circulation*. Een andere studie toont aan dat jonge mannen tussen 20 en 30 jaar met een verhoogde cholesterol tot 9 jaar minder lang leven dan jonge mannen met een normaal cholesterolniveau.

Ook bij ons spreken specialisten over een probleem. Jonge mensen houden er meestal een ongezonde levensstijl op na waardoor hoge bloeddruk, hartkloppingen, hoge cholesterol en andere kwalen kunnen optreden. De situatie wordt des te erger doordat jonge mensen zich helemaal niet aan hartproblemen verwachten op een jonge leeftijd en de symptomen niet eens opmerken. Kwalen als duizeligheid, steken in de borst, kortademigheid en angstigheid komen immers ook voor bij andere aandoeningen die vaak jongeren treffen. Paniekaanvallen en hevige stress bijvoorbeeld leveren soortgelijke symptomen op en worden sneller geassocieerd bij jonge mensen.

Minister, hoe denkt u jonge mensen te sensibiliseren over het gevaar van hartklachten op jonge leeftijd? Hoe denkt u jonge mensen meer aan te zetten tot screenings? Denkt u dat CLB's een rol kunnen spelen in het vroegtijdig screenen van jonge tieners en jongeren op hartkwalen? Hoe schat u het belang van EHBO-cursussen in gezien deze stijgende problematiek? Een snelle reactie bij hartaanvallen is essentieel om het leven van het slachtoffer te redden.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Het is duidelijk dat je ook bij preventieve gezondheid en gezondheidsbeleid moet nagaan hoe je de beschikbare middelen efficiënt kunt

inzetten. Ook in dit beleidsdomein betekent dat duidelijk prioriteiten stellen op basis van objectieve analyses en gegevens. Gezondheidsindicatoren zoals oorzakspecifieke morbiditeit en mortaliteit geven mee richting aan die prioriteitstelling. Daarnaast is ook de mate waarin gezondheidswinst kan worden gerealiseerd op bevolkingsniveau belangrijk. Als een beleidsinitiatief weinig of een ongewenst effect heeft, is het beter de middelen anders te investeren.

Die overwegingen in acht nemend, lijkt het nu niet zinvol om te sensibiliseren omtrent hartklachten bij jonge mensen: infarct bij jongeren tussen 20 en 40 jaar blijft zeldzaam. Goedbedoelde waarschuwingen om jongeren aan te zetten om mogelijke symptomen van een hartinfarct zeer ernstig te nemen, kunnen immers ook ongewenste neveneffecten hebben. Meer bepaald kunnen ze angst en onnodige medische tussenkomsten veroorzaken bij klachten die onschuldig of niet meteen levensbedreigend zijn, wat in deze leeftijdsgroep meestal het geval is.

De bevolking, in alle leeftijdsgroepen, aanmoedigen om gezond te leven is wél nuttig. Het preventief gezondheidsbeleid dat we voeren, onder andere via de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen – voeding en beweging, tabak, alcohol en drugs – speelt hier uiteraard op in.

Een hele groep mensen aanzetten om zich te laten screenen, valt onder de Vlaamse regelgeving over bevolkingsonderzoek. De geest van die regelgeving – en dus ook van het beleid – is dat niet elk screeningsinitiatief dat mogelijk is, ook zinvol is.

Dit geldt ook voor het systematisch opsporen van hartkwalen bij jongeren. Momenteel is onvoldoende aangetoond dat dit zinvol is of gezondheidswinst zal opleveren. Hierbij verwijs ik naar het advies van het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE) van 2015 en van de Hoge Gezondheidsraad van 2013. We zijn dus op dit ogenblik niet van plan om beleidsmatig in te zetten op het systematisch screenen naar hartkwalen bij jonge mensen.

In het verleden werden initiatieven die werden aangekondigd om bij alle jongeren te screenen naar hartkwalen via het CLB negatief geadviseerd door de Vlaamse werkgroep Bevolkingsonderzoek. Ook de adviezen van de Hoge Gezondheidsraad en het KCE geven aan dat er nog steeds geen evidentie is die aantoonde dat het zinvol is om dit te organiseren.

Om kort te gaan: de sensitiviteit en specificiteit van een elektrodiagram (EKG) bij jonge mensen om een hartritmestoornis te vinden, is onvoldoende, met te veel vals-negatieve en vals-positieve gevallen als resultaat. Op populatieniveau wegen de onnodige ongerustheid en andere neveneffecten ten gevolge daarvan zoals medische overconsumptie, ouders die hun kinderen uit angst niet meer laten bewegen of sporten enzovoort, niet op tegen de positieve effecten.

Ik ben er anderzijds wel van overtuigd dat de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB), die via de medische consulten op periodieke wijze met alle kinderen en jongeren in contact komen, eventuele signalen die wijzen op hartproblemen of ander onwelzijn zullen meenemen in de totale evaluatie van het kind en gericht advies zullen geven op het vlak van gezonde leefstijl of zullen doorverwijzen naar de huisarts als dit nodig blijkt.

Sensibiliseren van jongeren om gezond te leven vormt ook een wezenlijk onderdeel van het gezondheidsbeleid van een school via algemene educatie en de eindtermen. De nieuwe gezondheidsdoelstelling 'gezonder leven' formuleert onder andere specifiek voor de setting onderwijs een aantal concrete acties die het gezondheidsbeleid van een school mee vorm kunnen geven.

Eind 2013 werden het Rode Kruis en het Vlaamse Kruis gesubsidieerd voor het organiseren van opfriscursussen EHBO. Deze cursussen waren bedoeld voor

personen die in het verleden reeds een cursus EHBO hebben gevolgd. Uit registratie blijkt dat ze, ondanks de promotie hiervan, weinig succes kennen. Noch het Vlaamse Kruis, noch het Rode Kruis zijn vragende partij om dit initiatief verder te organiseren: ze wensen zich vooral te richten op de algemene EHBO-cursussen die reeds op zeer frequente basis worden georganiseerd in Vlaanderen.

Ik verwijs ook naar de intentie van minister Crevits om EHBO op te nemen in het curriculum van leerlingen in het secundair onderwijs. Het streefdoel is dat iedere jongere die het secundair onderwijs verlaat tenminste over een minimum aan kennis, vaardigheden en attitudes beschikt met betrekking tot reanimatie. Hieronder verstaan we kennis van cardiopulmonaire resuscitatie (CPR) en het kunnen hanteren van een AED-toestel (automatische externe defibrillator).

Het actieplan GeZONTijd dat op 31 maart 2017 aan de Vlaamse Regering werd voorgesteld, heeft ook aandacht voor de zorg voor AED-toestellen in het onderwijs. Via de website beschikken de scholen over een overzicht van welke partners in Vlaanderen EHBO-cursussen organiseren. Uit dit overzicht blijkt dat er een zeer groot aantal partners in Vlaanderen deze cursussen organiseren.

De voorzitter: De heer Moyaers heeft het woord.

Bert Moyaers (sp-a): Minister, uit uw antwoord begrijp ik vooral dat u hier geen hoge prioriteit aan geeft omdat er te weinig mensen zijn met een hartfalen. Ik wil er toch de nadruk op leggen dat er in België jaarlijks gemiddeld 15.000 mensen sterven aan een hartinfarct of beroerte en dat dat uiteraard niet alleen oudere mensen zijn, maar dat daar ook steeds meer jonge mensen aan worden toegevoegd. Om een idee te geven, in 2014 stond op de lijst met belangrijkste doodsoorzaken hart- en vaatziekten zelfs op nummer 1. Daar waren net geen 30.000 mensen aan overleden in België.

Onze twintigers en dertigers zijn zeker niet immuun voor hartproblemen. Dat komt vooral door het dichtslibben van de aders door de problematische cholesterol. Ook een groot deel van de hartproblemen bij jongeren is toe te schrijven aan een aangeboren afwijking. Dat laatste maakt het eigenlijk nog problematischer voor jonge mensen om symptomen van een hartaanval te herkennen.

Minister, ik ga ermee akkoord dat u meer centen wilt investeren in het preventief gezondheidsbeleid. Dat hebben we kunnen zien op de gezondheidsconferentie in december met een aantal gezondheidsdoelstellingen. Het is niet onbelangrijk om extra aandacht te geven aan de gezondheidsdoelstellingen en gezonder leven op school. Als ik u hoor zeggen dat minister Crevits EHBO-cursussen zou laten opnemen in het curriculum van het secundair onderwijs met daarbij het hanteren van de AED-toestellen, dan is dat een goede stap. Ik vraag me wel af hoever we daar vandaag al in staan. Ik geloof wel niet dat heel veel scholen op dit moment beschikken over een AED-toestel.

Freya Saeys (Open Vld): Het gaat hier over studies die in de Verenigde Staten zijn gebeurd. Zijn er hier al studies uitgevoerd?

We moeten er ons voor hoeden dat we geen appels met peren vergelijken. De mensen in de Verenigde Staten hebben natuurlijk een andere levensstijl dan wij hier. We moeten ook opletten dat we de mensen niet te bang maken. Hypochondrie, overmedicalisering, dat gebeurt nu al vaak. Dat EHBO wordt geïntegreerd in het secundair onderwijs, is zeker een goede zaak. Als we daar al op jonge leeftijd aandacht aan geven, is dat een zeker pluspunt.

Peter Persyn (N-VA): Minister, het is toch belangrijk te wijzen op de primaire preventie waarop u wil inzetten. Zowel in de Verenigde Staten als hier is de laatste jaren vooruitgang geboekt inzake preventie van cardiovasculaire morbiditeit

en mortaliteit. Als we die schrijnende gevallen bij jonge mensen willen voorkomen, moeten we vooral inzetten op gezonde voeding. Familiale belasting bestaat natuurlijk, mensen met heel morbide hypercholesterolemie lopen op hun 25 of 30 jaar al rond met 350 tot 400 cholesterol en zijn echt voorbestemd om vroegtijdig hartinfarcten of zelfs een cerebrovasculair accident (CVA) te krijgen.

Daarbuiten lijkt de primaire preventie wel het belangrijkste: voeding en beweging. Daar hebt u duidelijk op gewezen. Voor onze fractie is het beter te voorkomen dan te genezen. Achternagaan met reanimatie en EHBO is eigenlijk achter de feiten aanlopen.

Cindy Franssen (CD&V): Preventie is bijzonder belangrijk. Het is ook niet de eerste keer dat die vragen hier in de commissie zijn gesteld. Ik heb er zelf ook al vragen over gesteld.

Ik deel de mening als het gaat over overdiagnose, overconsumptie enzovoort. Je kunt al heel veel uit de bloedanalyses halen als het gaat over het vetzurenprofiel van jonge mensen. Daar kun je wat ruimer in gaan.

De gezonde voeding zit in het federale luik. We moeten pleitbezorger zijn om de transvetzuren te beperken in onze voeding. Dan zitten we helemaal aan het begin van de keten. Als we willen dat onze mensen gezond eten, moet de voeding die op de markt wordt gebracht, ook gezond zijn natuurlijk.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Inzake onderwijs verwijs ik nog eens naar de website. Daar kunt u alles vinden over de automatische externe defibrillatoren, en de informatie die ter beschikking wordt gesteld van scholen.

Inzake de algemene bedenkingen kom ik terug op wat altijd het issue is in het kader van bevolkingsonderzoeken. Elk slachtoffer, elke patiënt is er een te veel, maar als je daar vanuit het overheidsstandpunt naar kijkt, moeten er afwegingen worden gemaakt die te maken hebben met de gezondheidswinst die door een algemene screening kan worden geboekt, en de vraag daarbij of de middelen op de meest efficiënte manier worden ingezet in de gezondheidspromotie.

Dit is een thema dat al verschillende keren, ook in de media, grondig is bediscussieerd. Tot nu toe heb ik altijd de volgende houding aangenomen: we hebben daarvoor een werkgroep, we hebben experts, we hebben de Hoge Gezondheidsraad, we hebben het kenniscentrum. Ik probeer dat te objectiveren en niet in de plaats te treden van wat wetenschappelijk zou moeten worden aangereikt. Tot nu toe zijn alle adviezen zeer eenduidig. In die zin is het voor jonge mensen erg aangewezen om in te gaan op de levensstijl, omdat zich daar de grootste preventieve uitdagingen bevinden. Het is nog altijd zo dat er geen evidentie is voor een algemene screening. Dat is onder meer de reden waarom dat in Vlaanderen op dit moment niet aan de orde is.

De voorzitter: De heer Moyaers heeft het woord.

Bert Moyaers (sp.a): Ik kan er mij wel in vinden dat niet iedereen een algemene screening moet krijgen. Ik kan uw antwoord volgen, minister. Maar het probleem dat ik wil aankaarten, is dat heel veel twintigers en dertigers de symptomen van een hartaanval zouden moeten leren herkennen. Daar wringt het schoentje. Veel mensen denken dat er helemaal niets aan de hand is, terwijl elke minuut die in zo'n geval verloren gaat, heel kostbaar is. Wij moeten vooral daarop inzetten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over schoonheidswedstrijden bij minderjarigen
– 1981 (2016-2017)**

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, in de plenaire vergadering van 11 januari 2017 hebben wij unaniem de resolutie goedgekeurd over de organisatie van schoonheidswedstrijden bij jongeren. Het Vlaams Parlement vroeg u toen om in overleg met de Federale Regering na te gaan welke juridische mogelijkheden er zijn om schoonheidswedstrijden voor kinderen jonger dan 16 jaar te verbieden. In de zomer van 2016 heeft uw federale collega van Werk via de Arbeidsinspectie reeds enkele inspecties uitgevoerd en daarmee ook voorkomen dat bepaalde schoonheidswedstrijden plaatsvonden.

Nu blijkt, onder andere uit een artikel dit weekend in de Gazet van Antwerpen, dat nog steeds dergelijke schoonheidswedstrijden worden georganiseerd. Je kunt ze gewoon op Facebook vinden. Daar komt u al snel terecht op de Facebookpagina 'Top Model Belgium Kids'. In maart hebben zij nog een evenement georganiseerd in Henegouwen, maar zij organiseren ook selecties in Vlaamse provincies. De organisatie omschrijft zichzelf als een modeshow voor kinderen tussen 1 en 13 jaar.

Uit het artikel bleek dat ouders er bijzonder trots op waren dat hun 5-jarige meedeed aan een schoonheidswedstrijd. Zij zeiden daar zelf over dat dit eigenlijk een 'mini-miss België-verkiezing' was, 'minus de interviews'. De kinderen moesten op een catwalk lopen en mooie kleren aantrekken en recht stappen, enzovoort. Dat vond ik nog het allergeest. Wij gaan er hier van uit dat schoonheid geen inherent talent is, het is niet iets wat je kunt ontwikkelen. Het enige waarmee ze eventueel zouden kunnen peilen, wat een kind kan en wat er kan worden gestimuleerd, is er alleszins niet bij.

Deze wedstrijden bevatten zelfs verschillende rondes. Kinderen komen via een halve finale in een finale terecht. Ik denk dat ik hier de verontwaardiging van al mijn collega's deel als ik zeg dat zoiets absoluut niet kan. Aan de ene kant, minister, zetten u en het Vlaamse beleid erop in dat kinderen en jongeren zich goed in hun vel zouden voelen, u zet in op geestelijke gezondheid, op het goed in balans zijn, enzovoort. Dat strookt absoluut niet met een beleid dat dan aan de andere kant toelaat dat er schoonheidswedstrijden zijn voor kinderen, zelfs vanaf 1 jaar.

Minister, wat is de stand van zaken met betrekking tot het verbod op schoonheidswedstrijden voor kinderen jonger dan 16 jaar? Hebt u hierover al een overleg gehad met uw federale collega?

Zo niet, kunt u er bij uw federale collega op aandringen om extra aandacht te schenken aan dergelijke praktijken? Welke extra maatregelen kunt u nemen om er op korte termijn voor te zorgen dat dergelijke evenementen niet plaatsvinden in Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega, de betreffende resolutie vraagt om in het beleid ten aanzien van kinderen in te zetten op het bevorderen van het zelfvertrouwen en een positieve lichaamsbeleving en om in overleg met de Federale Regering na te gaan welke juridische mogelijkheden er zijn om schoonheidswedstrijden voor kinderen jonger dan 16 jaar te verbieden.

Ik ga nu even in op punt 2 van de resolutie. We hebben in dit kader uiteraard overleg gehad met de initiatiefnemers van deze schoonheidswedstrijden en daarnaast met mijn federale collega, minister Peeters.

Het overleg met de initiatiefnemers vond plaats op 13 juli 2016. In dit overleg gaven de initiatiefnemers te kennen dat ze, gezien ons standpunt, niet verder dergelijke schoonheidswedstrijden zouden organiseren. Uit de communicatie die zij voeren, blijkt nu dat dit wel het geval zou zijn. Wij zullen hen daar dan ook opnieuw op aanspreken en duidelijk stellen dat het organiseren van dergelijke evenementen nefast kan zijn voor de ontwikkeling van jonge kinderen, en dat dit dus volgens ons niet door de beugel kan.

Een deelname aan een mini-miss- of mini-misterverkiezing valt onder de wetgeving op de kinderarbeid: dat betekent dat dit verboden is. De wet is hierover helder en duidelijk. Uitzonderingen kunnen worden verkregen voor activiteiten binnen het kader van 'opvoeding' of 'vorming', maar de verkiezingen vallen hier duidelijk niet onder. Een alternatief om een uitzondering te verkrijgen is via een 'individuele afwijking'. Een mini-miss- of mini-misterverkiezing valt onder deze laatste groep: het moet dus voldoende verantwoord zijn om een uitzondering op de wet te maken. Een afwijking van het wettelijke verbod op kinderarbeid kan enkel en alleen gegeven worden door de inspectie Toezicht op de Sociale Wetten, na aanvraag van de betrokkene, én indien er geen schadelijke effecten zijn voor het welzijn van het kind.

Minister Peeters liet in het overleg weten dat, op basis van een advies dat de inspectie heeft aangevraagd bij de Kinderrechtencommissaris en van een advies van de Raad voor Gelijke Kansen voor mannen en vrouwen, de inspectie de afwijking zal weigeren. De verkiezing zal dus niet worden toegestaan wegens fundamentele bezwaren inzake genderstereotiepe beeldvorming en het toepassen en opdringen van een schoonheidsideaal, wat wordt geformuleerd in de adviezen.

Het concept van een schoonheidswedstrijd houdt risico's in voor de lichamelijke, geestelijke, intellectuele, zedelijke en/of maatschappelijke ontwikkeling van kinderen. Het uiterlijk is een gegeven waarop een kind zo goed als geen controle heeft. Dit is een essentieel verschil met talentshows of sportwedstrijden, waar een kind door oefenen en feedback kan groeien in zijn talent. Door een schoonheidsideaal te promoten hebben miss- of misterverkiezingen mogelijk een schadelijke impact op een heel brede groep kinderen. Ook vanuit de invalshoek 'gender' zijn er ernstige bezwaren tegen de schoonheidswedstrijden voor kinderen. Schoonheidswedstrijden versterken de genderstereotiepe beeldvorming. Daarbij moeten we voor ogen houden dat deze beeldvorming impact heeft op zowel meisjes als jongens, kinderen en volwassenen. Vanuit het streven naar gelijkheid tussen vrouw en man zijn schoonheidswedstrijden voor kinderen dan ook een stap achteruit.

De inspectie heeft deze week een overleg met de organisatoren om de beslissing mee te delen. Indien de verkiezingen tóch zouden doorgaan, zal een Pro Justitia worden opgesteld worden, zo is mij verzekerd.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, aan zoveel daadkracht heb ik weinig toe te voegen. Het is vrij duidelijk dat dit niet kan, en dat u de wettelijke wegen zult bewandelen om ervoor te zorgen dat dit niet zal plaatsvinden. Ik ben er dan ook bijzonder blij mee.

Minister, ik blijf wel met de vraag zitten hoe wij kunnen zorgen voor een verbod. We gaan nu altijd via de arbeidswetgeving en de inspectie, die daar haar rol moet spelen. Het is goed dat in dit geval de media ons wijzen op het feit dat die dingen nog steeds plaatsvinden. Het is blijkbaar nog altijd niet duidelijk voor die organisatoren

dat zoiets nu niet kan en dat het nooit zal kunnen. Het lijkt erop dat we een kat-en-muisspel spelen, waarbij we hen steeds opnieuw moeten betrappen op het feit dat ze steeds opnieuw hetzelfde doen, of het nu een schoonheidswedstrijd of een minissverkiezing is – en straks zal het nog anders heten. Minister, kunnen wij er binnen de federale bevoegdheden voor zorgen dat er een algemeen verbod komt en dat we niet steeds opnieuw moeten vaststellen dat het gebeurt, waarna we de Inspectie erop moeten afsturen en dan via de arbeidswetgeving optreden? Ik denk niet dat dat mogelijk is binnen onze eigen bevoegdheden.

Minister, ik dank u voor uw heel duidelijke antwoord. Kunnen we naar een algemeen verbod? Het is duidelijk dat heel veel van die kinderen hier de droom of wens van hun ouders vervullen. Ik wil nog maar eens wijzen op het feit dat de eerste verantwoordelijkheid hier nog steeds bij de ouders ligt, die hun kinderen laten opdraven in dit soort wedstrijden en evenementen. Zij moeten ervoor zorgen dat hun kinderen geen schade oplopen door dit soort toestanden waar ze van hun ouders aan moeten of mogen meedoen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, dank u voor uw antwoord. Het was inderdaad kort en zeer krachtig, net zoals het signaal dat wij vorige zomer hebben gegeven met de resolutie ter zake, die dan in januari 2017 in de plenaire vergadering werd goedgekeurd. We hebben die resolutie ingediend nadat de inschrijvingen liepen voor die mini-miss België.

Ik moet zeggen dat ik een paar dagen geleden echt verbolgen was toen ik door mensen van de media werd gewezen op het feit dat er wel degelijk nog verscheidene van die organisaties doorgaan, ondanks het signaal vanuit het parlement. Het was natuurlijk maar een resolutie omdat we in Vlaanderen niet het formele verbod kunnen goedkeuren. Ik ben echter wel tevreden met de garantie dat er zal worden opgetreden. Maar ik heb dezelfde bedenking als de heer Parys: hoe kunnen we telkens weer weten wie toch dergelijke wedstrijden organiseert en geen afwijking vraagt? We lezen in dat artikel dat sommige organisatoren zeggen dat ze dat niet vragen, ze doen het gewoon en ze weten dat er toch ouders geïnteresseerd zijn. Je kunt natuurlijk een handhavingsbeleid voeren, maar dan moet je op de hoogte zijn van de initiatieven.

Ik vind het alleszins al goed dat er op deze manier heel krachtig wordt opgetreden. We hebben vorig jaar gehoord dat een algemeen verbod op het federale niveau niet eenvoudig is. Minister, u onderschrijft dat nu. Er wordt alleszins tegen opgetreden. Ik onderschrijf hier nogmaals het unanieme signaal vanuit het parlement.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, het belangrijkste deel van het handhavingsbeleid situeert zich op het federale niveau. Je kunt natuurlijk overwegen dat je daar een nieuwe strafbare bepaling van moet maken. Maar de vraag of je reactief of proactief moet handelen, wordt niet echt beantwoord door een nieuwe strafrechtelijke norm te maken. In de mate dat het duidelijk is dat het door de wet op de kinderarbeid niet kan, is de situatie duidelijk. Als men meent dat er een misdrijf wordt gepleegd, is het uiteraard de bedoeling dat men binnen de klassieke regels van het strafrecht optreedt. Dat is de normale mechaniek. Los van de vraag of je dat juist kunt libelleren, is er, op basis van de adviezen die ik heb gelezen, niet veel discussie over de toepasselijke wetgeving. Op basis daarvan kan er wel degelijk worden opgetreden. Dat is dus voor mij niet echt de prioriteit. Maar als iemand ons komt zeggen dat het niet doorgaat, en dan blijkt dat het plotseling wel doorgaat, dan kun je moeilijk anders dan het repressief apparaat in werking te laten treden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het gebruik van een nieuw beschikbaar vaccin voor het HPV-vaccinatieprogramma – 1990 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Vlaanderen nam in 2010-2011 de vaccinatie tegen het humaan papillomavirus (HPV) op in zijn vaccinatieprogramma. Het huidige vaccin, opgenomen in het vaccinatieprogramma van de Vlaamse Gemeenschap, bevat slechts twee types HPV. Op die manier kan ongeveer 70 procent van de baarmoederhalskankers voorkomen worden, maar dit vaccin beschermt niet tegen genitale wratten.

Binnenkort komt er echter een nieuw vaccin ter beschikking, dat beschermt tegen negen types van HPV, waarbij 90 procent van de baarmoederhalskankers zal kunnen worden voorkomen. Dat is een winst met 20 procent. Daarnaast zien we ook een hogere bescherming tegen vulvaire kanker, vaginale kanker, anale kanker en een bijna verdubbeling van de bescherming tegen hoog-risico precanceruze laesies. Deze laesies hebben, net zoals de hierboven vermelde kankers, een enorme impact op het leven van de patiënt.

Bovendien biedt dit vaccin een zeer hoge bescherming tegen genitale wratten. Genitale wratten zijn een erg vervelende en steeds terugkerende ziekte. Vaccinatie heeft aangetoond dat we op zeer korte termijn de incidentie in de algehele populatie significant kunnen verminderen. Dit nieuwe vaccin biedt de mogelijkheid om meisjes een veel betere bescherming te bieden tegen baarmoederhalskanker, genitale wratten, maar ook tegen de hierboven genoemde kankers.

Vlaanderen kan heel mooie cijfers voorleggen in verband met de HPV-vaccinatiegraad bij meisjes. Zijn er plannen om het Vlaams HPV-vaccinatiebeleid verder te optimaliseren en aldus een betere bescherming te bieden tegen de hierboven vermelde kankers? Houdt het beleid ook rekening met het probleem van de genitale wratten?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voor het vaccinatieprogramma in Vlaanderen proberen we zo veel mogelijk te vertrekken van de adviezen van de Hoge Gezondheidsraad (HGR) in verband met bepaalde vaccinaties. Het advies over HPV-vaccinatie wordt door een werkgroep binnen de HGR geactualiseerd. Dit advies wordt aangekondigd voor een van de volgende weken of maanden. Daarin zal zeker ook rekening worden gehouden met de nieuwe realiteit, namelijk een nieuw vaccin, dat bredere bescherming kan bieden.

Voor de overheidsopdrachten om vaccins te leveren wordt rekening gehouden met diverse criteria. Natuurlijk is een van deze criteria de kostprijs, maar ook elementen qua kwaliteit worden in rekening genomen. Daarbij komen onder andere de kwaliteit en de duur van de bescherming aan bod. Dat was bij de huidige en vorige opdracht ook het geval. Ook met de mogelijke bescherming tegen genitale wratten werd rekening gehouden. Het geheel van de scores die worden behaald door de diverse offertes, bepaalt dan wat de keuze wordt.

Van 2010 tot 2014 werd voor het vaccinatieprogramma gevaccineerd met drie dosissen van een vaccin tegen vier types HPV, waarvan er twee baarmoederhalskanker kunnen veroorzaken en twee andere types betrokken zijn bij het ontstaan van genitale wratten. Sedert juli 2014 wordt gevaccineerd met twee dosissen van een vaccin met twee types HPV, dus zonder de types die genitale wratten veroorzaken.

De huidige overheidsopdracht loopt eind juni 2018 af. Bij de voorbereiding van de nieuwe overheidsopdracht zal met alle nodige aspecten rekening worden gehouden.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk dat het vooral heel belangrijk is dat men inderdaad, zoals u zelf aanhaalt, naast die kostprijs toch echt wel bekijkt welke kwaliteit zo'n vaccin biedt. We zien dat men in dit geval toch wel extra kan worden beschermd tegen een significant aantal HPV-types. Het lijkt me dus zeer belangrijk dat ook dat wordt meegenomen. De bescherming gaat van 70 naar 90 procent. Dat is toch een winst met 20 procent. Dat is toch zeker en vast niet niks. U zegt dat het advies blijkbaar de volgende weken wordt verwacht. Ik hoop dat hiermee verder rekening zal worden gehouden in dat advies.

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik hoor dat u inderdaad wacht op het advies van de HGR. Dat kan ik natuurlijk begrijpen, maar ik zou hier toch willen oproepen tot een uitbreiding op Vlaams niveau, en dat om verschillende redenen: omdat het nonavalent vaccin inderdaad toch wel een veel grotere bescherming biedt, maar tevens omdat we ondertussen weten dat het spectrum van HPV-gerelateerde anomalieën bij jongeren toch wel verschilt van dat bij volwassenen. Ik roep hier dus op om in uw analyses toch een uitbreiding te willen bekijken, niet alleen bij meisjes naar een jongere leeftijd, vanaf 9 jaar, omdat we weten dat dat een nog betere bescherming biedt, maar zeker en vast ook naar jongens, om zo een veel betere bescherming te bieden met het oog op de preventie, het vermijden van diverse genitale en andere kankers.

Bart Van Malderen (sp.a): Minister, een beetje geprikkeld door de vraag van mevrouw Saeys heb ik ook wat opzoekingswerk gedaan. Het werk dat de HGR doet, is in het buitenland eigenlijk al voor een stuk verricht. Met name in Canada is men de kosteneffectiviteit van dat nieuwe vaccin gaan onderzoeken. Daaruit blijkt objectief dat dat nieuwe vaccin beter is dan het bestaande. Het minder goede nieuws is dat dat nieuwe vaccin dubbel zo duur is. Wil men dat de kosteneffectiviteit in verhouding tot de prijs gunstig blijft, dan zou het verschil in kostprijs tussen het oude en nieuwe vaccin niet meer dan 11 dollar mogen zijn. Vandaag is dat verschil groter.

Het goede nieuws is natuurlijk dat dat nieuwe vaccin met de jaren ook goedkoper wordt. Timing is alles ter zake. Dat is vandaag in ontwikkeling en men voorziet dat men die gap van 11 dollar – u moet dat dan maar omrekenen naar euro's – binnen afzienbare tijd zou kunnen dichtrijden, zodat men qua kosteneffectiviteit en terugverdieneffect opnieuw een gunstig scenario krijgt.

Timing lijkt me ter zake dus alles te zijn. Als men hier echter zomaar zegt dat je dat moet uitbreiden zonder dat we daar de centen voor zien, sta me toe te zeggen dat we daar toch ook naar zullen kijken.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik sta verbaasd van jullie kennis van de sector en van de evoluties, zelfs internationaal. Dat is natuurlijk belangrijk, maar ik ben ook blij met de nuances die zijn aangebracht. We moeten ons goed realiseren dat een overheid er in dezen alles aan moet doen om zich te baseren op wat wetenschappelijke evidentie mogelijk maakt en verantwoordt. We mogen immers ook niet onder stoelen of banken steken dat er soms enorme belangen van de ene en de andere op het spel staan. De overheid moet ervoor zorgen dat de overheidsmiddelen zo goed mogelijk worden besteed.

Zonder me over dit concrete geval te kunnen uitspreken – want ik heb absoluut niet die kennis – moeten we er natuurlijk over waken dat we niet in redeneringen terechtkomen waardoor monopolies en wat dan ook allemaal enorme kosteninducerende effecten kunnen hebben. Dat moet dus een afweging zijn, en wij moeten die maken. We moeten daar uiteraard ook de middelen voor mobiliseren als dat gewettigd is. Dat is echter toch een proces waarvan ik altijd denk: laten we toch proberen zo veel mogelijk te objectiveren en af te gaan op evidentie. Mijnheer Van Malderen, daarbij zijn uiteraard ook de internationale ervaringen belangrijk.

U zult mij dus niet horen improviseren over dit thema. Ik geef het proces aan dat we zullen doorlopen voor de volgende overheidsopdracht die eraan staat te komen tegen 2018.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik denk dat iedereen in deze commissie wel beseft dat we moeten gaan naar kostenefficiëntie. Het lijkt me de normaalste zaak van de wereld dat de overheid moet bekijken welke middelen tegenover wat staan. Als we echter zien dat er toch een grote winst te boeken valt op dit vlak, dan lijkt het me zeker en vast de moeite waard om dit toch eens goed onder de loep te nemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.